

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De Obligatione Matrimoniali secundum Legem Naturae

Wernher, Johann Balthasar von

Lipsiae, 1698

§. XVII

urn:nbn:de:bsz:31-102612

conditione illâ, cum in ejus existentiam consensum conjugalem contulerit atque suspenderit. Quod secus est, si eo tempore, quô matrimonialem consensum interponit, existimet, faminam divitiis abundare, postea artem hæc ipsi spes decollet. Credulæ enim facilitati suæ imputet, quòd non diligentius antea in veritatem inquisivit. Id autem debebat facere propterea, quòd de locuplete dote fidem non censetur dare fœmina, nec ipse de conditione tali contra communem consuetudinem cogitare præsumitur. Idem etiam dicendum, si expresserit quidem conditionem de certa dote inferenda, sed antequàm de eâ ipsi satis cautum sit, matrimonium consummet. Tum enim, quamvis spem suam se fefellisse deprehendat, tamen repudiare uxorem, quam semel duxit, propterea non potest, quòd in casum deficientis conditionis non de eâ repudianda, sed non ducenda egit. Conf. *Pufend. d. J. N. & G. d. l.* Nec vitatur matrimonium errore circa nomen, formam, aut qualitates tales alias commisso. Nam si tanti hæc ipsi fuerant, ut eorum conditioni superstruere consensum matrimonialem vellet, differre eum debebat usque eò, donec de eorum veritate satis ipsi constitisset. Cæterum Juri Civili libera hæc circumstantiarum atque certarum solemnitatum determinatio est relicta; potestque illud clausulis pacto matrimoniali adjectis vim suspendendi constitutionem conjugii adimere. De metu quaritur, an, si is causam matrimonio dederit, ejus vim evertat? Nego; Nam, metus electionem ac proinde consensum non excludit, utut ad validitatem conjugum consensum omnino liberum desiderare Jus Civile queat.

§. XVI.

Effectus matrimonii est obligatio mariti & uxoris ad officia conjugalia, quæ mutuo sibi invicem præstare debent. Atque hæc jam supra à nobis explicata sunt.

§. XVII.

Contrarium matrimonii est *divortium*. Est autem *divortium* nihil aliud, quam *vinculi conjugalis inter maritum & uxorem dissolutio*; quod quatenus I. N. permissum sit, magna est & intricata, questio; ex qua, ut ritè nos expediamus, pactorum, quæ cum matrimonio contrahitur, tacite interveniunt, ratio probè evol-

wenda est. Duo autem pacta sunt, quæ in quolibet conjugio à Vi-
ro & foemina iniri intelliguntur. Unum principale, & quod
matrimonii constitutionem atque essentiam ingreditur; alterum se-
cundarium, & quod obiectum extra matrimonii essentiam positum
agnoscit. Illud, principale nimirum pactum, concernit sobolis pro-
creationem. Hunc enim finem primario conjugium respicit. Hu-
jus nos innatus nobis isque tam vehemens societatis matrimonialis
appetitus admonet. Hoc autem, secundarium videlicet, pactum,
versatur circa suam conversationem, mutuamque adiutorium.
Neque enim per se, directo ac principaliter hoc interdicitur per
matrimonium, sed indirectè solum, quatenus nimirum fini princi-
pali subordinatur, seu inservit, ita ut, si ille obtineri sine hoc secun-
dario possit, hujus absentia matrimonii existentiam haud tollat. Duo
vero sunt prioris pacti capita; Unum, *ut corpora sibi, invicem conju-
ges praebeant ad generationem peragendam*; alterum, *ut ne cum alii
concumbant*. Utrumque laesum divortio justam causam præbet,
quod & aliis pactis est proprium, ut iis una parte laesis alteri parti à
negotio recedere liceat. Quod si igitur vel malitiosè conjux con-
jugem deserat, vel sine justa causa sui copiam ipsi non faciat, vel
adulterium committat; alteri conjugii integrum ex I. N. est, rescis-
so contractu matrimoniali, alii personæ se conjungere. Et sanè
si conjux conjugii cohabitare nolit, insignem ipsi facit injuriam, dum
eum cogit aliud appetere, qui eo facto, castitatis gloriam non tene-
ret. Conf. Gratian. c. 33. quest. 5. c. 1. seqq. Joseph. Archæol. III. l.
& quos præterea in hoc argumento citat Pufend. L. VI. c. 1. §. 21.
Quo etiam pertinent, quæ de actione debiti conjugalis apud Judæos
olim frequentata habet Selden. d. *Uxore Ebraæ*, l. 3. c. 6. 7. Requiritur
autem, ut hæc corporis denegatio malitiosa sit & pertinax, non
quæ à morbo vel alia justa causa proficiscatur. Casus enim talis,
qui imputari conjugii non potest, æquo animo ab altero ferendus, &
nihilò secius tamen castitatis gloria strenuè honestà vità tuenda est.
Adulterium autem ut sit justa & legitima dissociandi conjugii
causa, requiritur, ut à volente, non invitâ corporis copia sit facta.
Per nudam enim & meram corporis usuram alteri invitò conces-
sam conjugii non infert injuriam, utpote in cujus formali ratione
anima

animi destinatio & voluntas involvitur. Sine injuria autem intelligi non potest læsum jus apud alterum conjugem existens, ut adeo tali casu injuriam à vim adhibente patiat, non faciat marito. Confer. *Liv. l. 38. c. 24. Valer. Max. l. VI. c. 1. §. 2. inter externa.*

§. XIIX.

Ex dictis etiã apparet, quod ob solam sterilitatem alterius conjugis, cum quo tamen consuetudo conjugalis potest suscipi, dissolutionem matrimonii fieri non posse. Primò enim plerumque non rectè constat, uter conjugum pro sterili habendus sit. Deinde fecunditas à factò humano non dependet, adeoque nec ab homine præstanda est. Confer. *Gen. 30. v. 2. & Pufend. l. VI. c. 1. §. 21.* Quid verò, si planè ad copulam carnalem conjux non sit idoneus, ita ut nulla super sit spes cum ipso cohabitandi? Distingvendum hìc ego puto, an id à morbo aliquò fontico; an verò à naturali impedimento perpetuo, v. gr. membrorum genitalium dispositione dependeat; Hoc casu dubium non est, quin fieri divortium possit. Illo autem disting., an hoc morbo conjux jam ante matrimonium laboraverit, alterque defectum hunc ignorans se ipsi sociaverit, & tum ob fraudem vitium hoc silentis & carentis adeo facultate pacto principali matrimonii satisfaciendì, recedere à matrimonio pars altera omnino potest. Secus autem videtur dicendum, si matrimonio morbus supervenerit. Tum enim, quod fortuito evenit, imputari conjugi non potest, & proinde tales casus æquo animo ferri & solatio ab alterò conjugè adhibito levare par est; Cum de pacto principali lesio rursus conqueri non possit. Confer. *Paul. Zachar. quest. Medicoleg. l. 3. qu. 6. n. 4. Kitzel. de Matrim. cap. 8. th. 7. Carpzov. Jurispr. Consistor. l. 2. def. 202.*

§. XIX.

Quid verò, si violatum sit pactum alterum, quod secundarium diximus? Distingvendum puto, an cum læsione illa finis principalis matrimonii, sobolis procreatio, consistere queat nec ne. Priori casu dissolvere matrimonium læsa pars non poterit, posteriori autem poterit. Uti enim rebellem & emendationis impatientem filiam abdicare pater potest; ita etiã familiã suã expellere uxorem, quæ contumaciã suã & in maritum odiò secundarium matrimoniale pactum